

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.
előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetler levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap kivételével.

Elfizetési ár
Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt — kr.

Hirdetési díj:
Ottasábas petisior egyszeri beiktatásért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyiltér 4 hasábas petisiorért 20 kr.
Hirdet vagy reclamat magában foglalt
ujdonás sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Hétfő Deczember 7.

247. szám.

Protestáns zsinatok.

Debreczen, decz. 7.

A magyarországi két protestáns felekezetnek legkiválóbb egyházi és világi tagjai gyűltek most össze Budapesten, hogy mint 100 évvel ezelőtt, megint egy időben és egy helyen tanácskozzanak az egyházalkotmány módosítása, a felekezeti iskolák, a lelkeszkek és tanítók anyagi és szellemi helyzetének javítása érdekében.

A kettős zsinat feladata közvetlenül egyházi és felekezeti érdek; de azért méltán vonja magára a közvélemény figyelmét és rokonszenvét a több mint három millió lelket számláló két protestáns egyház együttes tanácskozása, mert a zsinatok alkotásai közvetve ép úgy fogják szolgálni az állam, a társadalom és a magyar nemzeti cultura nagy érdekeit mint magát az egyház jólétét.

Valamint a múltban, 350 esztendő óta elváhatatlan volt egymástól Magyarországon a protestantizmus és a magyar nemzetiség, a magyar műveltség, a magyar alkotmány és a magyar szabadság sorsa, ez a szoros, sok hősi vérrrel megpecsételt viszony, ez a kölcsönös egymásra hatás örökségül rá marad a jövőre is, mely, reményeljük, nem fog többé förgöteget, szenvedést hozni a protestánsokra mint hozott az 1790/90. 26. t. czikkkel bezárult 200 esztendő szomorú korszak.

Szombaton nyitlak meg az ev. ref. és az ág. hitv. ev. egyházak szervező zsinatai megható ünnepélyességgel. Az első ülések napirendjét a megnyitás és a két zsinat közt váltott üdvözlések formáságai képezték.

Az azonos nehézségek és szenvedések, az azonos törekvések és érdekek, a testvéri összetartás érzete nyilvánult a megnyitási formájában és talált kifejezést a kölcsönös üdvözlésekben, sőt felcsillámlott annak szüksege és vágya is, épen amint 100 évvel ezelőtt, hogy vajha, miat balsors és mostoha körülmények szétválasztottak, azt egy szebb jövő ismét

összeforrasza, hogy a két testvér egyház egyesüljön.

Ó Felsége a király, miként az 1881-diki debreczeni zsinaton, ezuttal sem kívánt élni azzal a legfőbb felügyeleti jogával, hogy királyi biztost rendeljen ki a zsinatokra.

A megnyitó ülésekről adjuk a következő tudósítást.

Az ev. reformatus zsinat

Pestvármegyét disztermében tartja ülését. A 114 zsinati tag csaknem teljes számmal jelen van.

Legnagyobb számmal, 38 taggal a tiszántúli egyházkerület van képviselve. Debreczenből jelen vannak: Kiss Aron helyettes püspök, Tóth Sámuel, gróf Dégenfeld József, Lengyel Imre és Géresi Kálmán. Vályi János főgondnok betegsége miatt nem jelenhetett meg.

Kun Bertalan püspök lendületes imája után báró Vay Miklós, kit hosszartó, zajos éljenzéssel fogadtak, üdvözölte az egybegyűlteket. Tóth Sámuel egyházkerületi jegyző felolvasta a zsinattartást megengedő kegyelmes királyi leiratot.

A tisztakar megalakításánál elnökökké báró Vay Miklóst és Kun Bertalan püspököt, alelnökké Tóth Sámuel és Papp Gábor püspököt választották meg.

Ekkor érkezett meg az evangélikus egyház üdvözlő küldöttsége Péchy Tamás és Sárkány Sámuel vezetésével. Péchy Tamás a képviselőház elnöke meleg üdvözléssel és a mai istentiszteletre való meghívás után báró Vay Miklós a főrendiház elnöke, annak adott válaszában kifejezést, hogy most meg fog történni, a mi eddig példátlan volt: a két felekezet együtt fog tanácskozni.

A küldöttség távoztával b. Vay Miklós hosszabb beszédet mondott, előadva, hogy a zsinat főtárgya a javítások és módosítások megtétele az egyházalkotmány ama szervezeten, melyet a legutóbbi zsinat megalkotott és a király is szentesített.

Az evangélikus zsinat, melynek 116 tagja van délelőtt 11 órakor nyitlak meg az ev. gimnázium disztermében. Ezt megelőzőleg ünnepi istentisztelet volt a Deák-terti templomban. Baltik Frigyes püspök imát, Sárkány Sámuel püspök ünnepi szent beszédét mondott.

Az istentisztelet befejezte után a zsinati képviselők a gimnázium disztermébe vonultak fel.

Báró Prónay Dezső egyetemes felügyelő lendületes beszédét mondott, vázolvá

az evang. egyház feladatát, kapcsolatosan a korunkat mélyen foglalkoztató kérdésekkel.

Rohonyi Gyula jegyző felolvasta a közoktatásügyi miniszter leiratát, mely a főfelügyelőt a királyi felségének a zsinat megtartására vonatkozó legelső engedélyéről értesíti.

A zsinat részéről Péchy Tamás világi és Sárkány Sámuel egyházi elnökléte alatt küldöttség ment a testvér reformátusok zsinatának üdvözlésére, melynek részéről viszont Szász Károly püspök és báró Bánffy Dezső vezetésével érkezett küldöttség a luth zsinatra, hol riadó éljenzéssel fogadták.

Szász Károly melegen üdvözölte a zsinatot és kifejezte amaz óhaját, vajha a két testvérfelekezet egy templomban tarthatna istentiszteletét. De az együvértartozás érzete él a szívekben és ezért a reformátusok meghívják a zsinatot ünnepi istentiszteletükre.

Báró Prónay Dezső köszönetet mondott a szónokoknak szép, emelkedett szellemű szavaiért.

A küldöttség távoztával a ref. zsinatról visszatérő evang. küldöttség egyik elnöke Péchy Tamás referált arról a szívélyes és lelkes fogadtatásról, melyben a testvérfelekezet hívei részesítették őket. A zsinat megválasztotta még a ref. istentiszteletre menő küldöttséget s ezzel a napirend ki volt merítve.

A ref. zsinat tagjai tegnap — vasárnap — jubiláris isteni tiszteletre gyűltek össze a Kálvintéri templomban, — mely zsufoláig megtelt diszruhás zsinati tagokkal és közönséggel. A Szotyori Nagy Károly által vezetett énekar előadása után Kun Bertalan püspök imádságot mondott. Szász Károly püspök pedig alkalmi beszédet.

Délben mindkét zsinat tagjai közös ünnepet tartottak az 1790—91. évi XXVI. t.-cz. emlékére. Az elnöki megnyitó beszédet a 90 éves br. Vay Miklós tartotta, ezután Györi Elek ág. hitv. egyetemes főjegyző nagy hatású emlékszedésben méltatta a 26. t. cz. áldásos jelentőségét.

Országgyűlés.

Decz. 6.

A delegációk befejezvének működésüket, Bécsben, most már itthon foly tovább az országgyűlési munka. A képviselőház tegnap még csak rövid ülést tartott. A rövid ülés legfontosabb tárgya volt az, hogy gróf Csáky Albin miniszter benyújtotta az elemi iskolai tanítók és tanítónők fizetésének szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. Megéljenzették. Ebben van

— Jakab, készülj. Még ma elmegy e nőhöz.

— Menyei atyám! ... Megbocsájtánál ... gyermekednek!

— Oh egykor neked szántam őt, — mily boldogan tekintetem gyermeked játékaikokra, midőn még gondatlanul, őszinte vidorsággal csak egymásnak éltetek; ti a jelennek, én a jövőtökkel foglalkoztam. — S ő megtagadta hitét, atyát, hogy örült szenvedélynek legyen rabja; — átokkal terhelve hagyta el a házat.

— Oh, hogy ismét üdvözölve, ismét mint gyermeked térjen vissza.

— Ne említsd előtte nevedet, ne szólj arról, hogy elhagyatottsága ... tán megindított volna ...

De a boldog ifju az öreg lábához borult; térdeit körülkucsolva, könyártól elfojtott hangon rebegte;

— Hála neked! ... Köszönet ... Azután sietve vette föl a csaknem földig érő selyembubbonyt és elsietett.

Mennyi gondolat és viharlobogásként felvillanó eszme cikázkotta át agyát e percében. Ismét körükben látta az imádtott gyermekét az annak előtte folyton mosolygó arccal, kit annyiszor helyzetett jövőjének ábrándjai közé. Ott ragyogott előtte tized szikrázó, mennyet, kárhazatot rejtő szeme, mint az édent festő délibáb — — itt valami utját gátolá. Egy gyszaba burkolt alakot sápadt fénybe fűrésztött a hold. Mozdulatlan, élettelenül feküdt; oly szomorúan, mint a sikon hervadt virág.

Jakab letérdelt előtte. Lekonyult fejét karjára támasztotta s félre simította az arczra omlott fürtöket.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Rabbi Eliás leánya.

(Milden Harriet.)

Némán ült zsiros, szétfoszlott imakönyve előtt. Tenyerét a sötét barázdákra fektette, melyek magas homlokát fűszántották, föl egészen ama kis örökös báronsapka széleig, mely alól gyéren mutatkozott bajzatának néhány ezüstszál maradványai.

De szemei ma buskomoran kísérték végig ama hieroglyphicus betűk vastag nyomatu sorait, ma nem lelt imáiban vigaszt, nem az áhitott nyugalmat. Tekintete szórakozottan el-elzállt könyvéről, ki az éjjel milliányi csillaggal ékesített palástja felé; majd egy vele szemközt ülő ifjun állapodott meg, kinek feje már fáradtan hullt alá keresztbe tekintett karjaira.

— Jakab, szólj mély, rezgő hangon az öreg — hallgat réám.

Az ifju föltekintett; szemei könyekkel valának telve. Ki tudja, hol szárnyalt most szelleme, tul a ghetton, ősmertlen bérczeken, melyeknek neve boldogság, melyet csak képezelete teremtet s vágyai ölelnek ...

— Mi a kívánságod atyám? — szólt dallamos hangon, levetvén nyakára az arany rojtos imakönyvét.

— Ma volt annak tizennegy éve, hogy velem együtt szolgált az urat.

Az ifju kebléből, mely zuhogó sohaj szarkadt föl;

— A mióta édenben nyugvó nő gyermekéül fogadtott.

— Hiv szolgál voltál tizennegy évig, mikép Lábánál Jakab és még sem fogadtad

zugulódva méltatlan díjadat. Megosztád velem a fájdalom csalódás, a megtört szív gyötrelmeit, melyekkel isten agg fejemet sújtá — Jakab! nagy fűszéges díjat tartottam fűn egykor számodra.

Jakab csak némán és busan tekintett az öregre. — Miért említéd éppen most életem legnagyobb fájdalmát? mért ássa föl azt a mély sít, melynek keresztjét is aggodalommal kerülte? mért riasztja föl annak lakóját, az emléket?

Az öreg gőrosösen fogta meg az ifjunak karját. — Elátkoztam, nemde ... elátkoztam?

— Elátkoztad, suttogott Jakab.

— Atok volt réám minden lehelletem, minden könyvem; s mégis ... mégis ...

Most is szokogott. De e könyvek nem rejthetnek átkot, nem rázta le azokat haraggal; szendén futottak végig a vihardulta ábrázat redőin, mint ágyában a csermely, majd gazdagabban ömltek, mint megfagyott emberről az olvadó hó.

— Jakab — ma a ghetto rostélyá mellett egy halotti menet mozgott el.

— Láttad?

— Szomorú kísérete volt. Egyetlen nő fuldoklott utána kétségbeesve.

— Zsidó nő! — Eliás kezeit törtelte.

— Sahara. — Szivem szét volt marva, midőn roskadó léptekkel láttam őt vánszorogni a halottas kocsit után. Utána rohantam, hogy vele könyezzek, hogy megoszszam fájdalmának terhét, de kivül a ghetto őrei ostorral kergettek vissza a rostélyá mögé ...

Oh, mily átkozott népfaj vagyunk!

— Jakab! ... Az öreg büszkén emelte föl fejét.

— Elragadtattam ... bocsáss meg ...

az az ürvendetes újítás, hogy a mely néptanító fizetése nem megy háromszáz forintig azt ennyir a az állam fogja kiegyesíteni.

Tornacsarnok és játszótér.

Debreczen decz. 6.

A debreczeni tornegyület választmánya fontos célt tűzött maga elé, melyet ha elér, örök hállára teszi magát érdemessé az egyesületnek sőt általában a kulturális intézményeknek történetében, mert el ne feledjük hogy a tornaegylet helyesen vezetve és helyesen felhasználva szintén kulturális intézmény.

Allandó és önálló tornacsarnokot akar a választmány emelni az egyesület tagjainak, mert már szüknek érezte régi otthonát, mert már a tornaegyletjén azon azon kifejezett intézmények sorába tartozik, melyek a kollégiumnak, ezen gazdag a ma m a t e r nek köbléről leszakadhatnak, mivel maguk lábán is meg tudnak állani. A választmány a debreczeni társadalom áldozni készségére appellált, — midőn az eszme megvalósítását kimondotta és valóban az a gyűjtés, melyet a választmány megindított és melyről az elnökség koronként kimutatást közöl, elismerésre méltó eredményt nyújt. Azonban bármily szépea adakoznak is városunknak minden szépe és jóért buzgó polgárai (nem a cziviseket értem, hanem az intelligens osztály tagjait), mégis nagyon marasznek tartanám azt a hitet, mely azt remélné, hogy ilyen uton rövid idő alatt egybegyűll a tornacsarnok építésére szüksege jókora összeg, annyival kevésbé, mivel a tornaegyletet sem a tagdíjakból, sem egyébbb jövedelmi forrásokból nem igen számíthat nagyobb alapnak az előteremtésére. Ugy, hogyha Debreczen városa ingyen adna is telket, akkor is évek hosszú sora eltelik, míg a most rendelkezésre álló 3—4000 frtnyi alap 18—20 ezer forintra emelkedhetik.

Azonbaa a terv kivihető oly módon is, hogy egy-két év alatt minden rendelkezésre áll az egyesületnek, telek, építési anyag és fenntartási költség, sőt egy-két év múlva már büszkén emelheti fejét égne az állandó torna csarnok, ha az egyesület kapcsolatba hozza a maga tervét egy iskolai játszótér eszméjével. A dolgok természetesen rendje is ugy hozná azt magával. Addigél meg a tornaegyletet zsengekorát érte, egy hatalmas főiskola védőszárnyai alatt vonta meg magát, most, hogy erőre kapott, maga siethet az iskolák, kivált a középiskolák támogatására és ezzel egyszermind az öt dajkáló főiskola iránt is lerövhátja köteles háláját.

— ... Sarah! ... Sarah! vibrált hangja panaszosan rezgett el az éjben.

A nő kebléből nagy, fáradt sóhaj erőlködött. Lassan emelkedett föl a térdeire és szemét mereven függesztette az ifjura.

— Jakab ... mintegy teljes eszméltre erőszakolta magát, homlokára préselte kezeit; — Jakab ... Miért jöttél? — Hogy te is elátkozzál? Nincs már mit vesztenem. Amint kopogtam atyámnak ajtaján, minden kopogás döngőre visszhangzott felém, fülemben ordítván a kárhazatnak rémes titkai. A küszöb már ványába vésett szent igék kékes, kísérteties lánggal lobogtak s annak perczegése, pattogása új átkot, új gyűlöletet szikrázott felém.

— Oh jer csak, jer. Áldás és tárt karok ringatandják feledésbe szenvedéseidet; égi mulaszt töltendő ki szívennek úrját, hisz isten is mennyébe fogadja a törődöttet és elhagyottat.

A fiatal nő hevesen zokogva támaszkodott az ifju vállára. Eszmélet nélkül vezette magát atyja házába, megtört alakja után zaj nélkül zárdott be annak ajtaja.

— — — — —
Ma mindenki talpon volt. Kiki sietett a templom bejárata felé; roppant tömeg lázas kíváncsisággal várta a rendkívüli történetendők.

Zsibongva járt szájról-szájra a nap hire, hogy rabbi Eliás leánya visszatér templomunk elébe; mindenki igyekezett közelebb jutni a kíváncsiak által képezett sorhoz, mely egy a templom átellenében levő ház bejártaig húzódtott.

Végre megnyitlak annak ajtaja. Elöl büszkén lépdelt Eliás a halotti mezbe burkolva. Szemeiben könyök ragyogtak: — az údvnek örömkönyvei. Őt, hóféher patyolat ruhában kö-

Köznevelésügyi miniszter a középiskolai testi nevelés gyökeres reformjának néz elébe. A köznevelési kormány a legkomolyabban készül a reformot megvalósítani még pedig oly formán hogy az iskolai testi nevelés körét jóval kitágítja, nem elégszik meg a katonai fegyelmességű tornával, hanem meg akarja honosítani az angol iskolázásban oly — virágzó és oly hasznosan művelt szabadjátékokat. E játékok meg honosítására azonban elkerülhetetlen hogy minden középiskola mellett álljon fel játszótér is. Debreczenben három középiskola is van, melyek ha haladai akarnak a testi nevelés terén, nem sokáig lehetnek el iskolai játszótér nélkül, sőt a nem szoros értelemben vett helybeli középiskolák, u. m. a kereskedelmi akadémia és gazdasági tanintézet is jó hasznát vennék egy jól berendezett játszótérnek.

A tornaegyesület tehát könnyen célt érhet, ha a tornacsarnokot az iskolai játszótérrel kapcsolja egybe és ha ériatkezőbe lép a helybeli iskolák fenntartó testületeivel, hogy közös erővel valósítsák meg e mindnyájukra néző egyaránt üdvös eszmét. — A köznevelési kormány, mely a főreáliskolával és a katolikus gimnáziummal rendelkezik, bizonyára nem fogja megtagadni a maga hathatós támogatását a terv kivételétől, mivel reá nézve is csak kívánatos lehet, hogy az iskolai játszótér mentől előbb létrejűjön és, hogy az tornacsarnokkal és tornaszertárral legyen ellátva.

Sőt azt is reményelni merjük, hogy a kollegium kormányzó bizottsága sem fogja megtagadni részvételét a tornaegylet rendkívül hasznos tervétől, annyival kevésbé, — mivel a kollegiumnak nemcsak gimnáziumi ifjúsága, hanem jogász és teológus hallgatói is, valamint tanítóképző intézeti növendékei is nem csekély haszonnal látogathatják a tornacsarnokot és a játszótérét. — E czímen a kereskedelmi akadémia is intő bizottsága is belevonható volna az akcióba, mert bármennyire tartja is magát a kereskedelmi akadémia szakiskolának, a testezés ugyanakkor reá fér az ö növénydekre, valamint a gazdasági tanintézet hallgatóira is.

Ha a tornaegyesület terve ilyen szoros összefüggésben van az iskolák érdekeivel, ha a testi nevelést igazán fölvirágoztatni van hivatva, akkor nagyon természetesen találjuk hogy az intézmény megteremtéséhez Debreczen városa is hozzá járuljon, még pedig tetemes áldozattal. A torna csarnokhoz és játszótérhez szükséges telket minden esetre a várostól kell várunk, annyival inkább, mivel ily közözségi szolgálókora területtel nem is rendelkezik más, mint éppen a város közönsége. Példát is mutathatunk a városnak ilyen áldozatra; Jászberény városa éppen ez év folyamán ajánlott föl főgimnáziuma részére egy több mint 5000 négyszög méternyi területet, sőt azt a testgyakorlás tanításának szükségéhez képest befásította, berendezte és felszerelte maga költségén.

Még egy újabb körülmény is kívánatossá teszi az iskolának és a városnak a tornaegyesülettel való együtt működését. Csak a napokban ajánlotta figyelmébe a köznevelési miniszter az összes középiskolának, sőt a leányiskoláknak is, hogy gyakorolják magukat a korcsolyázás szép és hasznos sportjában; egyszerűen felhívta az iskolák igazgatóit és fenntartó testületeit, hogy gondoskodjanak korcsolyaterek felállításáról. Azt hiszem, nem kell bővebben fejtegetnem, hogy

vette leánya, ki Jakab vállára fektette fejét. De léptei roskatagok, térdei inogtak, arczára a halál festette ijedő mázát, szemei fény nélkül, kifejezéstelenül feküdtek mély gödreiben. Jakab gyengéden támasztá derekát; kimondhatatlan gyönyör sugárzott minden vonásán; oly lágyan, oly édes vonalozással tekintett alá Sahrá félig csukott, remegő szemhéjaira, sárguló lebiggyesztett ajkaira, oly heves érzelmek között csókolta apró, fehér kezét, mintha mennyasszonyát kísérné oltárhoz.

... S úgy is volt ... Mit nem tett az elhagyatott, árva nő özvegye egy áldásért. Kiragadta kebléből alig hanttal borított szerelme édes emlékét, hogy annak helyére egy új alak rideg arcát erőszakolja ...

... S a tömeg mereven, némán nézte a csoportot. De ennek ünnepélyessége, bár áhítatot mindenki, örömet senkiben sem szült. Szótlanul, elfogultan követték a templom bels-jébe. Az orgona hatalmas akkordjai rezegve hullámzottak át az ezernyi fohászszul terhelt léget; — nem volt szem, melyben köny nem gyöngyözött volna, nem kebel, melyből sóhaj fel nem fakadt.

Elias die-ötöd hynusa elfojtott az érzelmek dagályában ... Kőnyápor között érzéde omlott keblére szoritva a visszafogott gyermekét ... Most fölemelte, hogy a boldog vőlegény karjaiba fektesse őt ... De a sápadt nőnek karjai mereven csüggték alá, feje vállára hullt ... Arczán magyarázhatatlan fájdalom vonás futott végig. — Jakab a létnek hívő; erőfeszítéssel vonta magához az összerogyó testet. De ajka jeges ajkakat ért ... keblén nem dobogott élő szív ... Arájs — hullia vele ...

Vándor.

a tanuló ifjúságnak a felnőttektől külön álló korcsolyatérre van szükségük, valamint azt is fölösleges magyarázgatnom, hogy egy ilyen korcsolyapálya legkönyebben az iskolai játszótérrel kapcsolatban volna megvalósítható, annál is inkább, mivel a tornacsarnok egy része télen jégcsarnokul, tanulóknak ültető és melegítő termül volna használható. Az iskolák bizonyára nagyon szívesen fogják látni, ha külön korcsolyatérrel rendelkezhetnek és már ezért is készek lesznek némi áldozatra. — A városnak is szintén ezért kell magát nagyobb áldozatra szánnia, mert hiszen ha az iskolák külön egy korcsolyapálya létesítésére fordulnának a városhoz kérelemmel, e külön álló kérelem előtt sem zárkozhatték el a városnak a kulturális intézmények iránt fogékony közönsége.

A torna egyesületnek pedig azzal ajánlom szíves figyelmébe jelen felszólalásomat, hogy annál inkább érdekében áll az iskolákkal szövetkeznie, mivel tagjainak, jó része ugyanis a felnőttbb tanuló ifjúság sorából kerül ki, teljes meggyőződéssel ismételtetnem tehát, hogy a tornacsarnok és iskolai játszótér kérdése együtt oldandó meg, sőt sikerrel csak is együtt oldható meg.

Kardos Albert.

Külföld.

A braziliai császár halála. Dom Pedro, Brazília trónfosztott császára a legjobbszívú uralkodók egyike szombaton éjjel meghalt Párisban.

Sajátosságos találkozás a véletlenek, hogy a halál éppen akkor ragadta el a ex-császár midőn neki reménye támadt, hogy még visszajöhet népe közé, amelynek érdekeit még most is, távol tőle, szívén viselte.

Kínai forradalom. Pekingi értesülések szerint a felkelők javában garázdálkodnak, az elnyomásokra kirendelt csapatok eddig szerencsésen operáltak. A határtól északra lakó törzsek felháborodva vették, mert a felkelők meggyilkoltak egy mongol herceget.

A czár az inszésekért. Az inszések segélyezésére a trónörökös elnöklete alatt bizottságot küldtek ki, a czár a trónörökösöz intézett levelében az inszések iránt érzett részvételének ad kifejezést s igéri hogy érdekében a kormány minden lehetőt megtesz.

Királyunk és a szultán. A Kreuzzeitungnak jelentik Bécsből, hogy Lipót toszkánai főherceg Ferencz József királynak külön megbízásából a múlt hét végén Konstantinápolyba utazott a szultánhoz, hogy eloszlassa mind ama félreértéseket, melyek a szultánban bizalmatlanságot kellettek fel az osztrák-magyar politikának a keleten állítólag folytatott törekvései ellen. Orosz körök véleménye szerint a főherceg látogatása mi változást sem fog előidézni Törökország politikájában.

Ertekezlet a nyáriszinkőr ügyében.

Debreczen, Decz. 7.

A nyári szinkőr eszméje gyors tempóban siet a megvalósulás felé. Nagy szerencsés a tervnek, hogy hozzáfűződik a nagyérdő forgalom és a nagyérdő városi befektetések jövedelmezősége növelésének a vágya is — ilyen kettős fontos czélért, amilyen a színészet állandósítása, meg a Nagyerdő népszerűsítése s ezzel együtt hasznosítása, természetesen szívesebben kész nagyobb áldozatot is meghozni a város. Praktikusabb megoldása a kérdésnek viszonyaink között el sem képzelhető, mert a város bármennyire szívén viselje a színészet ügyét és bármennyire dícsőségosnek tartsa is azt, hogy a vidéken Debreczen lesz az első város, ahol Thalia állandó otthon talál, honnan nem lesz kénytelen vándor utra kelni, szék-megszáraz oldalmól igénybe vett házi pénztárát az időszert nem terhelheti meg egy pénzügyileg teljesen meadó költségekkel. Teljesen osztiuk és helyeseljük tehát a városi hatóság azon felfogását és törekvését, mely szerint szigorú mértéket akar tartani a nyári szinkőr építésénél; minél fogva csak az eretben vállalja magára a költségeket, ha először is saját telkére építtethet, másodszor pedig, ha más czímen és más forrásokból az építési költségekért ti-zességes visszatérítésre számíthat.

Ez a két föltétel egyedül a Nagyerdőn található meg, — melynek kávéháza, czukrárdája, vendéglője és nyárilakásai a szinkőrrel kétségtelenül keresetebbekké és látogatottabbakká lesznek, ez pedig emeli fogja a haszonbérletet vagyis azok jövedelmeit is. — Az a kifogás, hogy a Nagyerdő meesze esik a várostól, számításba sem jöhet. Két-három kilométer nagyvárosokban nem távolság, főként ha a közforgalmat helyvisuut könnyíti és ha majd módjában áll a közönségnek hogy egyszerűen vasuti és szinkőri jegyeket válthat. Szombaton délután ült össze a városi tanács a nyári szinkőr ügyében javaslattevással megbízott küldöttség. — Jelen voltak Simonffy Imre elnök, Vértessy István, Boczkó Sámuel, Kovács Sándor, Szabó József főszámvévo, Nemes Kálmán. Szabó József, Balogh Mihály, Csanak József, Komlóssy Arthur, Zöld Mihály, Leszkay András és Stáhl Géza mérnök mint jegyző.

A küldöttség a nyári szinkőrt szükségessé jelezte ki a színészet állandósításához, a vállalkozó szinigazgató anyagi helyzetének jobbításához. — Bizodalma van hozzá,

hogy egy tágas szinkőr érdekesen összeállított változatos műsorral biztosítja nyáron is a szinkőrul existenciáját. — Ezen kívül is a vita tulnyomólag általánosságok körül forgott.

Többek előtt felmerült — szombaton is — az a kérdés hol lehetne bent a városban a közönség által is legkényelmesebben megközelíthetőleg, a szinigazgató részére is legjövendőbbben elhelyezni a nyári szinkőrt? Fölemeltetett a téli színház udvara, mely 1—2 szomszédos kert megvásárlásával kibővíthető volna. — Ugyde a nyári szinkőr olcsó helyeivel nem annyira az ural közönség számára épül, mely inkább télen jár színházba, hanem a nép számára, ennél fogva az olyan nagy terjedelmű lesz, hogy az inditványozott területen el sem férne; de meg inkább lévén tűzveszélyes, kockázatos a téli színház biztonságát is.

Lehet hallani a Széchenyi utca végén lévő térséget is a szinkőr helyéül. Azonban az odaépítendő honvéd lovas laktanya miatt e is alkalmatlan és kár volna ezta már is elszűkített térséget még jobban beépíteni.

A küldöttség tehát a Nagyerdőben állapodott meg s a szinkőr helyéül kijelölte a kávéháza átalakítandó régi polgári lövőház lövőterét, amelynek szabadon maradó része díszesen parkirozthatni fog.

Kimondotta továbbá a bizottság a következő föbb elveket, amelyek a nyáriszinkőr építésénél irányadók lesznek.

A szinkőr 2000—2500 néző befogadására épüljön, tágas, szabad-nyiló szinappal, hogy a szinpad hátteréül az erdő is felhasználható legyen.

A szinkőrben esetleg cirkuszi előadások és mindenféle tömeges látványosságok is tarthatók legyenek.

Favázzakkal és simított téglafalazattal épüljön. Ilyenben lassabban harapozhat tovább a tűz, amellet tartósabb is, ceinosabb is az épület.

Leszkay András Halmay Andor aradi építészttől bemutatott egy nyári szinkőr tervét, mely eredetileg a budapesti városiget számára készült. Ezt azonban a bizottság nem pártolta. Szép, nagyon is díszes; épen azért nem nekünk való.

Ugyancsak Leszkay előterjesztette, hogy a Neuschloss testvérek számítása szerint 2000 2500 nézőre való egyszerű és szilárd szerkezetű nyári szinkőr 30000 forintból előállítható.

A küldöttség végre Boczkó Sámuel elnöklete alatt Balogh Mihály, Komlóssy Dezső, Leszkay András és Stáhl Géza urakból álló szűkebb körű bizottságot alakított, széjből, hogy f. hó 16-dikára építési programot dolgozzon ki és terjesszen a nagy bizottság elé. — E program tartalmazza a szinkőr tervfogatát, befogadási képességét, helységeit stb.

A dolgot olyan jól indul, hogy 1892. jul. 1-én már játszhatnak is az új nyáriszinkőrben. — Maga a főszámvévo ar is így biztat, ez pedig már fél siker.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az ígató, kiadó hivatal és az irattár a felelők felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepeken d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—5 óráig.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollegiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Színházban előadások naponta péntek kivételével kezdődnek este 7 órakor.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepeken d. u. 6 órakor a „Margit fűrdő” nagytermében.

Jogász táncszertély. A Bika disztermében. Deczember 12-én.

Decz. 30. Zion egylet táncmulatsága a Saik-szaiban.

— A „Csokonai kör” irodalmi szakosztálya f. évi deczember hó 11-én d. u. 5 órakor a városháza nagy tanácstermében rendezte felolvasó ülést tart, melyre az érdeklődő közönség ezennel meghívatik. Tagok s családtagjaik díjtalanul lépnek be. Nem tagoknak belépti-díj személyenként 20 kr. Belépti jegyek válthatók előre Tóth Béla Gyógyszerész urnál mint a kör pénztárnokánál (Főpiaz Tisza ház) hol a tagsági igazolványok is kiválthatók.

A felolvasó ülés tárgyszorzata:

1. „Apró történetek” írta és felolvassa Vértessy Gyula.

2. „Debreczen 1945-ben” tanulmány Debreczen város középítési, építési, kulturális és közgazdasági teendőiről; írta és felolvassa Dr. Balkányi Miklós.

3. „Szerelemi dala k” írta és felolvassa Rudnyánszky Gyula.

Debreczen 1891 deczember 6-án.

Dr. Tüdös János. irod. szakoszt. titkár.

— Köszönetnyilvánítás. Megboldogult néhai kedves feleségemnek, Téglási Erősey Teréziának gyászos elhunytá és végtiszteesség-

tétele alkalmával rokonaink, jó barátaink ömerőseink, valamint az érmelelki ref. egyház megye t. lelkesíti és tanítói kara általában a mélyen tisztelt nagy közönség részéről új Debreczenben mint Almosdon tanusított faldalmunkban osztozó, s enyhítőleg ható szives részvételt, gyászba borult családom nevében is a legmélyebb őszinte hálás köszönetemet kifejezni el nem mulasztom. Debreczen 1891 Deczember 7. Fráter Imre.

— Szabolcska Mihály jól talált arcképet közli, szépen és méltatólag megírott életrajz kíséretében a „Vasárnapi Újság legközelebbi száma.

— Mozart-ünnepély. Mint jeleztük, a 39. gyalogezred zenekara vasárnap délután Mozart-ünnepélyt rendezett a Margit fűrdőben Czapek Péter karmester személyes vezetésével.

A hangverseny fényesen sikerült, a terem a szufolással megtelt, nagyobbára zenéért közönséggel. A Varázs-fuvola nyitánya volt a műsor első pontja, mely nagy részben részesült. Utána Mozart egyik leghíresebb műve a 108. Opus quintette következett, mit visszafolyott lélegzettel hallgatott a közönség.

A gyönyörű quintett gyönyörűen lett előadva s becsületére vált a zenekarnak. Itt főszerepe a klarinetnek volt, melynek hivatása ebben a műben a közönséget elvarázsolni s ebben segít neki a vonós négyes. A közönség viharos tapsban tört ki. A harmadik számot a Jupiter symphoniának menüetje képezte, mely szintén tetszett. Nagy hatást tett végül a Don Huán opera gyönyörű dallamaival. Szóval Mozart halálának százados évfordulóját Debreczenben zeneileg méltóan ünnepelték meg. A program többi része idegen szerzőktől való volt és úgy összeválogatva, hogy a meghatott közönséget most már derült hangulatba terelte.

Örömmel adunk kifejezést a felett, hogy a koncert annyira sikerült s hogy a zenének Debreczenben is ennyi tisztelője van, a miben sok érdeme van Czapek Péter karmesternek.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonok, ismerősök és barátok, kik boldogult kedves feleségem temetés alkalmával nemüleg enyhíteni igyekeztek mély bánatomat; fogadják ez uton is hálás köszönetemet részvétükért. Tóth Lajos ref. tanító.

— Debreczeni opera. A magyar kir. opera intendatúrja s a debreczeni színház igazgatósága között egy könyvomat lap szerint tárgyalás folyik az iránt, hogy a debreczeni színházban, mintegy a budapesti opera fiókja gyanánt, vidéki operát szervezzenek. Az intendáns nyújthat oly kedvezményeket, melyek félérnek a pénzübeli támogatással. Így például adhat működő tagokat, rendezhet magán- és csoport vendégszerepléseket, a debreczeni színháznak rendelkezésére bocsáthat díszleteket stb.

— Balogh Ferencz főiskolai hittanár szerdán d. u. 6 órakor a budapesti ref. egyház vallásos estélyén előadást tart a francia hugonották küzdelméről a tizenhatszadik században. Ugyanekkor Kiss Áron püspök-helyettes imát mond.

— Himen Patay András ezredes és kolozsvári csendőrkereleti parancsnok, Debreczen sz. kir. város volt főispánja oltárhozvezette Budapestben öv. Kállay Akosné szül. Laner Ilka urót. Az esketést a Kálmán-terei ref. templomban Szász Károly püspök végezte. Tanuk Jekelfalussy Lajos miniszteri tanácsos Laner Viktor honvédezerede, Elek Mihály honvéderőnagy és báró Barkóczy Emil voltak.

— Zsigkola. A rendőrséghez feljelentés érkezett, hogy a Csokonai-utcában egy zsidó zsigkola ütött tanját. A vizsgálatot megindították.

— A debreczeni tornaegylet választmányja szombaton este ülést tartott, amelyen Chappon Károly művezető jelentést tett az egylet október november havi működéséről. — Az ürvendéses tartalmu jelentést egész terjedelmében jegyzőkönyvbe ígtatták. A tornacsarnok gyűjtő bizottság beszámolt 500 gyűjtő ivnek elhelyezéséről. Az adakozások szépen folynak ez ideig is már mintegy 600 frt az eredmény. A csarnok javára tervezett tombola estély elmarad, mivel az több száz forintba kerülne, annyit pedig a választmány nem kockáztatthat. A tombola helyett a tél folyamán és a tavaszon 2—3 szűkebb körű mulatságot rendeznek, amelyre az egyleti tagok család-jait hívják meg. — Az önálló csoportba több új tagot felvettek. Jövő nyáron 2—3 házi verseny, 1 gyalog és 1 nyilvános verseny rendezése van tervbe véve. A verseny szabályok kidolgozására már most bizottságot alakított a választmány.

— Alföldi Károly próba bálja szombaton este a Bika nagytermében valódi elite-bállá botte ki magát. Előkelő családok a szufoltsággal megtöltötték a termet és a páholyok is mind megteltek. A tisztikar is szép számban volt képviselve s az önkéntesek is csaknem teljes számban megjelentek. Az elején természetesen a növénydekek mutatták be ügyességeket nemcsak a táncban, hanem hajlékonyság, könyved mozdulatok és bökör terén is, melyekre Alföldy — nagyon helyesen sulyt fektet. Azután különböző speciális táncokat mutattak be a növénydekek és pedig: skót magántáncot lejtette a kis Kovács Szeréna igen szépen, úgy hogy a közönség zajosn megtapsolta. Nem kisebb hatást tett a lengyel tánc, melyet Becke Jenő és Becke Erzsike lejtett. Különösen elragadta a közönséget a 4 és fél éves Vecsey Pirokska és a negyedfél éves Vecsey Imre praeciz

táncza. pár má megtap. Pálfi Ozor d a há. volt me Zoltán, mán és ri négy tovább. tilion. földyne a táncz. vet kap vizsga elite-bá báljáva reggeli

pöki sz papok hogy a ber, Sze lettek e hittanár kijelenté tisztelő lelkésze vasznál ra is ter lötséget egyháza adtak. riama j szavazá

fők uzle az igazz zsef és tetemes

lárdája estélyt ben, me szépen rabot me szett a melyet

mellett a vizgalom öven f örög f figyelme be a kö

gült Rév Prot, La a Grech

író. Udv főügyész lomban. ismeri, a át a gy csekély í már 1857 estendő; volt; 18 alatt két s később Most ujj czimbel élethöl u Hirlap k

mara f é lete alatta tetta me jesztések vétel je a tisztán honytát, jegyzőkö vjratott u A napire jük, hogy azon tag belé és sz kilépendő taghelyed dök leszi dekek m intzettete gyűlés ez ügyi mint el, melyb reskedői folytathat állami eg sithatók; példány; eszközöth munkaszü az üzletk mara 18 megállapí Jövő évi zésére a k Mitután a reexpedit irata felo gett tudó utaknál t tézendő f vány elfo tárgyalás

v á g ó kosságal ról fedez egy kis

Egy budapesti nagy tűzlet megvétele
által és dušan felszerelt nagyraktárunknak feltár előtti megkissébbítése czéljából

Butorszövet, szőnyeg, függöny,

ágy és asztalterítő
vászon és asztalnemű
valamint

női ruhaszöveteket
tetemesen leszállított áron
ajánlunk.

KUNZ JÓZSEF TÁRSA

DEBRECZEN. Kis templom bazár.

Karácsonyi és Ujévi
ajándékoknak,

valamint minden más alkalmi meglepetésekre hasznos és czélszerű

Porzellán, Chinaezüst, Bronze és
Majolika ujdonságok.

Ditmár, Brünner, és hazai gyártmányu:

asztali- és függőlámpák, nap- és
villámégőkkel.

Porzellán-, Őt-, Kávó-, Tea,
ugyszinte mindennemű

üveg-, ivó- és likőr-készleteket nagyválasztékban
ajánl

Kaszanyitkzy Endre

előbb KUHINKA I. K. DEBRECZENBEN.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan teljesítetnek. — Ár-gyűzekek-
kel kívánatra bérmentve szolgálok.

Leszállított árok!

Leltározás alkalmából Deczember 1-től kezdve
az összes raktárunkon lévő
női ruhaszöveteket,
fekete divat-kelméket is,

SZINES MOSÓ VELEZEKET,

téli gyapju nagykendőket,
trikot derék és gyermek ruhákat,
valamint

szőnyeget

Smyrna, Axminster, Brüssler, Tapestry
és hollandi nagyszőnyeget is,

függönyöket

melyen

leszállított áron

áru-ítjuk el.

Szabó Lajos fia

Debreczen, Rózsátér.

Egy okleveles gyakorlat tanító

könnyen felfogható methodus szerint,
iegkivált felnött személyeket a

német nyelvre

rövid idő alatt alaposan megtanítani képes,
szerény díj mellett tetszés szerinti időben
órákat ad.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Táncztanítási jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség bocsás
tudomására hozni, hogy folyó évi

deczember hó 10-én új

tanfolyamot

nyitok, melyre már eddig is többen irakoz-
tak. Óráimat ismét úgy rendezem be, hogy
kezdők és haladók külön-külön órákban tan-
ulhassanak, úgy szíute a már tanultak ré-
szére hetenként egyszer gyakorló estélyt ren-
dezek. Ez alkalommal tisztelettel értesitem a
n. é. közönséget arról is, hogy csakis már-
czius elsőig maradok ide haza, azután vidék-
re utazom; ennél fogva kik tanulni vagy ta-
nítani óhajtanak, sziveskedjenekmi előbb je-
lentkezni: beiratkozásokat elfogadok bármely
időben lakásomon Péterfia utca 980. Kivá-
natra magán házaknál is adok órákat.

Mély tisztelettel

Alföldy Károly

táncztanító.

Czigarettázók!

A ki észszerűen cigarettázik, tudja azt, hogy a cigarettázásnál nemcsak a dohány, hanem a papír
finomsága is mérvadó. Ezért, de még egészsége érdekében is ügyeljen minden cigarettázó, hogy a haszná-
landó papír finomsága minden kételyt kizáró legyen. Telje meggyugvással és bizalommal használható a

Les dernieres Carouches

Braunstein Fréres

PARISI GYARÁBÓL, 65. BOULEVARD EXELMANS

való cigarettapapír, melynek kitünő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férnak ismerték el. Gyárunk
folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papírt
szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztók közönség sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyárt-
mányok is, melyekre gyártók czégük nevét kinyomai, a mit pedig a tisztes gyáros mindig megtesz, nem merik.
Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírnak kezdetben teljes lapozámat és annak minőségét is leszállítják és
kevesebb, silány papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizrást hiszik, hogy minden értelmes cigarettázó a mi
„Les dernieres Cartouches” jegyű árunkat fogja használni, mely évek óta bizonyult jobbnak, minden más ciga-
rettapapírnál. Együttal figyelemztetünk mindenkit, hogy papírosunk czímlapján czégünk neve áll

BRAUNSTEIN FRÉRES

Cigarettapapírunk és hüvelyekünk gyári raktára Bécsben, I., Schottenring 25. s. alatt létezik.

Debreczeni és Budweiszi gyártmányú

agyagkályhák

Dolhai, Chiznovizi, Nadrági és Friedlandi

vaskályhák

fa- és szén-fűtésre,

szabályozható köpeny és Meidingi-kályhák

aczel vagy zománzos köpennyel.

Legnagyobb raktárkoresolyákban

Halifax, Merkur, Matador és Rohonczy

rendszerekben, sima palirozott és állanyozott (nikl) kivitelben.

Tengeri-kézi-morzsolók

különféle rendszerek szerint.

Tánczos R.-féle szabadalmazott (patent) tüzmenten betörés ellen biztosított

pénzszekrények és kazeták

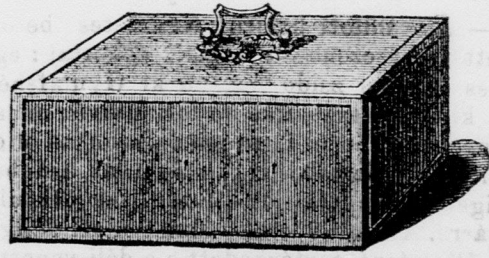
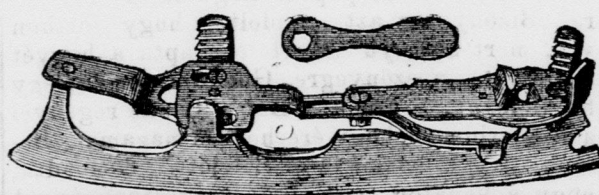
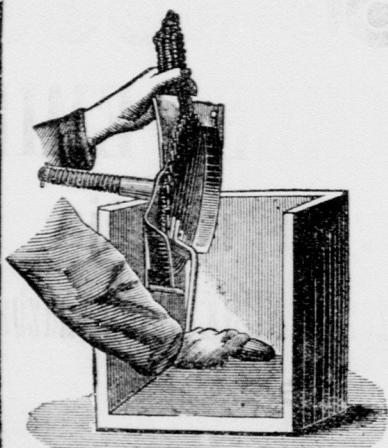
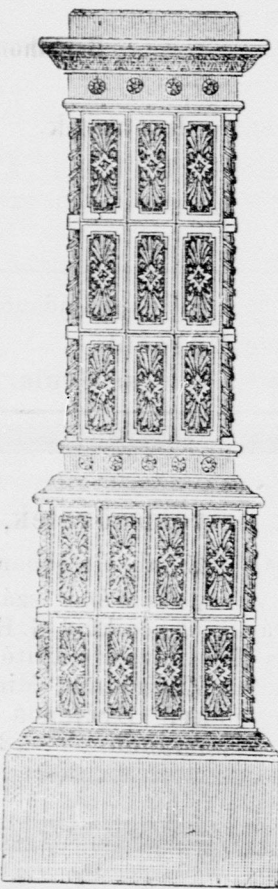
egyedülki képviseloto

TÓTH GYULA

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA,

vasáru üzletében DEBRECZEN,

A VÁROSHÁZA SARKAN.

149.

Az

„ISTVÁN” gőzmalom társulat
örleményének

ÁRJEGYZÉKE

s a j á t r a k t á r á b a n.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott
általános magyar malomgyűlésen megállapi-
tott s 1887. évi június 1 én életbe lépett
eladási, fizetési és szállítási módzatokra
vonatkozó egyezmények szerint.

Kötelezettség és engedmény nélkül kész-
pészítés mellett.

ZSÁKKAL EGYÜTT.

	100 kí/
A. Asztali dara nagyszemű	18.80
B. Szinte „ aprószemű.	18.20
C. Királyliszt	18.20
1. Lángliszt kivonat	17.80
2. 1-ső rendű zsemlyeliszt	17.60
3. Zsemlye liszt	17.20
4. 1-ső rendű kenyér liszt	17.—
5. Közép kenyér liszt	16.60
6. Kenyér liszt	16.20
7. Barna kenyérliszt	14.40
8. Takarmány liszt	9.60
11. Finom korpa zsákkal	5.20
11. „ „ zsáknélkül á	5.—
12. Durva korpa zsákkal	5.—
12. „ „ zsáknélkül	4.80
Csirke buza „ zsáknélkül	5.—

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tisztasuly-
nak véve.

A. B 0—5 számig	85 kilo.
7. és 8. szám	70 „
11. 12.	50 „

Debreczen, 1891. Nov. 7.